

TAUTINIŲ BENDRIJŲ INFORMACINIS BIULETENIS

2003 m. Nr.2 (11)

Leidžia Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas
prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės
ir Tautinių bendrijų namai

Tautinių bendrijų taryba susitiko su Lietuvos Respublikos Prezidentu

2003 m. liepos 16 d. Tautinių bendrijų tarybos prie Tautinių mažumų ir išeivijos departamento narius priėmė Lietuvos Respublikos Prezidentas Rolandas Paksas.

Susitikimo dalyviai supažindino Lietuvos Prezidentą su Tautinių bendrijų tarybos veikla, išsakė svarbiausias problemas, su kuriomis susiduria šalies tautinės bendrijos vystydamos savo veiklą.

Tautinių bendrijų tarybos nariai atkreipė Prezidento dėmesį į tai, kad Pilietybės įstatymo atskiros nuostatos įteisina nelygybę etniniu požiūriu, išreiškė pageidavimą, jog kuri nors institucija atliktų ombudsmeno funkcijas tautinės diskriminacijos ir nesantaikos kurstymo atvejams tirti.

Buvo aptarti Tautinių bendrijų namų Vilniuje plėtros klausimai, atkreiptas šalies vadovo dėmesys į nepakankamą finansinę paramą tautinių bendrijų kultūriniais projektams bei jų sekmadieninėms mokykloms, pateiktas pasiūlymas Tautinių bendrijų biuletenio pagrindu įsteigti leidinį, kuris informuodamas visuomenę apie tautinių bendrijų veiklą taptų tarpkultūrinio dialogo priemone.

Susitikime dalyvavo Lietuvos Respublikos Žmogaus teisių komiteto pirmininkas Gediminas Dalinkevičius, Tautinių mažumų ir išeivijos departamento generalinis direktorius Antanas Petrauskas.

Susitikimo metu buvo išsakyta nuomonė, jog tokie susitikimai turėtų tapti tradiciniais.

*Tautinių bendrijų tarybos nariai
su Lietuvos Respublikos Prezidentu Rolandu Paksu.*

Truputis Kaukazo Vilniuje

Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos kartu su Europos Taryba organizuota renginių serija, pavadinta „Kaukazo kultūrų dialogas“ (mačiau, netiksliai, nes kalbėta apie Baltijos ir Pietų Kaukazo šalių tarpusavio bendravimą) prasidėjo birželio 3 d. išpūdingu koncertu Vilniaus nacionaliniame dramos teatre.

Kultūros ministrės Romos Žakaitienės pasveikinimas ir scena bei salė prisipildė Kaukazo. Lietuvos džiaz grupė paimprovizavo kažką ta tema, o paskui išėjo armėnų ansamblis, nuskardeno dudukas, su-trinksėjo būgnelis, nuvinguriavo sudėtinga solisto traukiama melodija, – negi papasakosi? Intarpas – mūsų džiazmenai, o tada pasiliejo azerbaidžaniečių mugamas, salėje sakytum nebetilpo dainininko balsas, atsivėrė saulės deginamų dykumų platybė. Vėl truputis džiaz ir įžengė penki šaunūs vyrai tamsiom čuoch apsi-vilkę, su šovinių eilutėm ant krūtinės, su kinžalais prie juosmens ir užtraukė savo kalnų aidų, stačių skardžių, sraunių upelių daugiabalsę. Tris valandas tęsėsi tikra šventė ausims ir akims. Salė plojo į taktą, prašė dar ir dar, muzikantai nesibrangino, grojo ir dainavo...

Pasibaigus koncertui Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos sekretoriato vadovė Asta Dirmaitė trumpoje kalboje padėkojo visiems, prisidėjusiems prie „Kaukazo kultūros dialogo“ renginių organizavimo: Tautinių bendrijų tarybos prie Tautinių mažumų ir išeivijos departamento pirmininkui Ruslanui Arutiunianui, kuris pirmasis pasiūlė surengti Lietuvoje bendrą Kaukazo tautų kultūros pristatymą; Armėnijos, Azerbaidžano ir Gruzijos nacionalinėms UNESCO komisijoms; Lietuvos kultūros ministerijai; Lietuvos kultūros ir sporto rėmimo fondui, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės; Vilniaus dailės akademijai; kino centrai „Skalvija“; M. Mažvydo bibliotekai; žurnalui „Kultūros barai“ ir kitiems.

Po to susirinkusieji buvo pakviesti prie fojė sustatytų stalų, kur visiems pakako Lietuvos gruzinų draugijos „Iberija“ parūpinto vyno ir Lietuvos armėnų bendrijos patiektų nacionalinių gardumynų, – gailėkitės, kurie ten nebuvote.

Birželio 4 ir 5 dienomis Dailės akademijoje vyko Pietų Kaukazo ir trijų Baltijos šalių kultūrų dialogas. Kalbėjo Lietuvos, Azerbaidžano ir Gruzijos viceministrai, UNESCO generalinio direktoriaus patarėjas Henrikas Juškevičius (kuris perskaitė UNESCO generalinio direktoriaus Koichiro Matsuuros sveikinimo kalbą konferencijos dalyviams), Europos Tarybos kultūros politikos padalinio vadovė Vera Boltho, Lietuvos Respublikos Seimo žmogaus teisių komiteto pirmininkas Gediminas Dalinkevičius, visų šešių šalių UNESCO atstovai ir šiaip kultūrininkai, vyko diskusijos. Buvo aštrokų pasisakymų (Azerbaidžano atstovai sakė, kad šiuo metu, kol neišspręstas Kalnų Karabacho klausimas, jų su armėnais dialogo iš viso negali būti, kad jie sutinka bendrauti tik su Gruzija ir Baltijos šalimis), bet tikro konflikto pavyko išvengti. Kalbėta apie mūsų ankstesnius ry-

šius, dabartinę jų stoką, galimas įvairias bendradarbiavimo galimybes, kultūros mainus. Siūlyta vėl organizuoti šalių kultūros dienas ir savaites, bendrus seminarus ir kursus menininkams, kultūros bei paveldo apsaugos specialistams, plėtoti kultūrinį turizmą, rengti lyginamąsias studijas, žinytus, aktyvinti literatūrinis mainus, remti vertimus. Siūlo ma į šią veiklą aktyviau įtraukti atitinkamų šalių tautinių mažumų organizacijas.

Lietuvos delegacijos vardu čia pasirašiusios pateiktas pasiūlymas – sukurti Pietų Kaukazo ir Baltijos šalių interneto portalą, kur kiekviena šalis pati sudėtų savo informaciją trimis kalbomis (savo, anglų ir rusų) apie istoriją, kultūrą, meną, tos rūšies naujienas, aktualijas, kad galima būtų rasti kontaktų su meno kūrėjų organizacijomis, adresų ir pasiūlymų bendriems projektams – susilaukė pritarimo ir pateko į suminį dokumentą, skirtą rekomendacijoms, kaip veikti toliau.

Ypač svarbu, kad šiose rekomendacijose pamąstyta apie finansavimą, kur be UNESCO prisidėtų ir Europos Taryba, kiti fondai bei būtų panaudojamos privačių rėmėjų lė-

šos. Numatyta per du mėnesius parengti konkrečių pasiūlymų sąrašą, ką gali nuveikti šioje srityje UNESCO su Europos Taryba ir pateikti jį rudenį vyksiančiai UNESCO Generalinei Konferencijai. Pasiūlymų projektą parengti patikėta Gruzijos ir Lietuvos nacionalinėms UNESCO komisijoms

Birželio 5 d. mūsiškės UNESCO komisijos parodų salėje ir Šv. Jonų galerijoje buvo atidarytos V. Luckaus, D. Tolpino, S. Šakarvio ir V. Burčuladzės foto parodos, per atidarymą vėl koncertavo armėnai ir gruzinai (azerbaidžaniečiai muzikantai jau buvo išvykę).

Birželio 6 d. M. Mažvydo bibliotekoje organizuotam trijų Kaukazo šalių ir Lietuvos rašytojų, vertėjų ir leidėjų apskritajam stalui teko vadovauti čia pasirašiusiai. Armėnijos rašytojams ir vertėjams atstovavo žymus prozininkas Vahagnas Grigorianas (išvertė J. Avyžiaus „Sodybų tuštėjimo meta“) ir J. Baltušio „Sakmę apie Južą“; iš jo romanų ir apsakų nieko nėra išleista lietuviškai), šiuo metu gyvenantis Lietuvoje, Azerbaidžanui – garsus prozininkas, detektyvų autorius Čingizas Abdulajevas (kurio nėra nieko išversta į lietuvių kalbą; į latvių, sako, yra), Gru-

zizai – poetė, mūsų literatūros vertėja ir populiarioja Nana Devidzė (ji šįmet apdovanota Vytauto Didžiojo ordino medaliu). Iš lietuvių alyvavo Lietuvos rašytojų sąjungos pirmininkas Jonas Liniauskas, LRS valdybos sekretorė Birutė Jonuškaitė ir tarptautinių programų direktorė Jurgita Mikutytė, vertėja iš gruzinų kalbos Virginija Timinskaitė. Visų kalbų atidžiai klausėsi ir kažką žymėjosi UNESCO kultūros politikos specialistas Bernard Jacquot (Bernaras Žako) bei visuose minėtuose renginiuose dalyvavusi naujoji Lietuvos ambasadorė UNESCO Ina Marčiulionytė, pakeitusi nepamirštamąją velionę Ugnę Karvelis.

Kalbėjoms apie tai, kiek daug versta ir bendrauta anksčiau ir kad, nepaisant ideologinių „priekabų“, pavykdavo gana gerai reprezentuoti mūsų literatūras. Apie tai, kaip sunku dabar išleisti vertimą iš Kaukazo šalių pas mus ir atvirksčiai, nes niekas nenori finansuoti nekomercinių leidinių. Azerbaidžane, anot Č. Abdulajevo, valstybė dar gana neblogo remia literatūrinius leidinius ir knygas, bet Gruzijoje ir Armėnijoje šioje srityje visai nekas. Panašiai ir pas mus su vertimais iš šių kalbų. Trūksta ir vertėjų. Jei iš armėnų ir gruzinų dar yra kas verčia, tai iš tiurkų kalbų (tarp jų ir iš azerbaidžaniečių) nėra kam versti. Vienintelė aktyviai tai dariusi H. Kobeckaitė – ambasadorė Turkijoje. Vis tik ji išvertė apsakymą „Kultūros barams“, kuris pasirodys žurnalo liepos mėnesio numeryje; gegužės mėnesio numeryje išspausdintas Guramo Gegešidzės apsakymas, kurį iš gruzinų kalbos išvertė Zurabas Džavachišvilis, o birželio numeryje – Rafaelo Nahapetiano apsakymas, čia pasirašiusios išverstas iš armėnų kalbos). Tikėtis daugiau vertimų galima būtų, jei atsirastų rimtesnė parama, sąkykim, minėtoje rekomendacijoje UNESCO ir Europos Tarybai užsiminta apie paramą vertėjams ir versliniams leidiniams.

Tą pačią dieną M. Mažvydo bibliotekoje buvo atidaryta leidinių apie Armėniją, Azerbaidžaną bei Gruziją ir jų literatūros vertimų paroda. Teko dar kartą įsitikinti, kaip

mažai pas mus žinoma apie šių šalių literatūrą ir meną – keletas gruzinų autorių vertimų pateko į kaimynų standus, armėnas rašytojas priskirtas prie gruzinų, o dailininkas – prie azerbaidžaniečių ...

„Skalvijos“ kino centre birželio 6, 7 ir 8 d. buvo rodomi armėnų, gruzinų ir azerbaidžaniečių filmai, tikrai geri, bet, deja, senoki.

Tuo pačiu metu vyko Vilniaus dailės akademijos UNESCO kultūros politikos ir kultūros vadybos katedros vedėjos Gabrielės Žaidytės organizuoti renginiai, pavadinti „Baltijos-Kaukazo kultūros platforma“: diskusijos, dailės ir fotografijos parodos, meninių ir dokumentinių kino filmų demonstravimas „Lietuvos“ kino teatre. Gaila, kad daugelio dviejų UNESCO institucijų organizuotų renginių laikas sutapo.

Birželio 6 d. Mokytojų namuose, birželio 7 d. Vilniaus Rotušės aikštėje, sužavėtai publikai plojant, siautė gruzinų vaikų ir jaunimo šokių bei dainų ansamblis. Tai buvo dar kita, savivaldybių remta programa.

Smagu, kai atstatomi gerokai nutolusių mūsų kadaise „broliškomis“ vadintų šalių ryšiai. Nes tikrai liūdna ir nemalonu, kad jaunoji lietuvių karta taip mažai bežino apie Pietų Kaukazo tautų labai senus, labai gausius kultūros lobius, ir daili Lietuvos nacionalinės televizijos laidos „Kultūros namai“ vedėja televizijos siužetą apie šio rašinio pradžioje minimą koncertą pristato maždaug taip, kad minėtų respublikų atstovai pagaliau atvyksta pas mus ne su arbūzais, o su menu (beje, nei iš Armėnijos, nei iš Gruzijos arbūzai niekad nebuvo eksportuojami, ten daugiau auginamos vynuogės ir kiti vaisiai), arba kita meno žinovė, „Literatūroje ir mene“ išspausdinusi rašinėlių apie armėnų fotografiją, iš ankstesnių pažinčių su armėnais prisiminė tik tiek, kad kadaise iš Armėnijos į Lietuvą būdavo atgabena ma madingų batų...

Marytė KONTRIMAITĖ

Nuotraukose: Renginių „Kaukazo kultūrų dialogas“ akimirks

Ryšių tarp Bazilionų vidurinės mokyklos kolektyvo ir ukrainiečių plėtra

2001 m. lapkričio 8–11 d. Šiauliuose, Bazilionuose ir Vilniuje vyko pirmoji pasaulyje tarptautinė mokslinė konferencija „Bazilijonai Lietuvoje ir Ukrainoje“, skirta Švč. Trejybės bažnyčios Vilniuje gražinimo Rytų apeigų katalikams - tėvams bazilijonams dešimtmečiui (apie ją rašyta 2001 m. Tautinių bendrijų informaciniame biuletenyje Nr. 5).

Konferencijos metu buvo nutarta ir toliau palaikyti bei stiprinti užsimezgusius ryšius. Todėl ir pasibaigus konferencijai Šiaulių r. Bazilionų vidurinėje mokykloje ne kartą lankėsi Vilniaus Švč. Trejybės bažnyčios klebonas kun. Pavlo Jachimec *OSBM*, aptarė vykusią konferenciją, kartu su dr. A. Vasiliauskiene, mokyklos direktoriumi Rimantu Gorium bei Šv. Bazilijaus Didžiojo bažnyčios klebonu Jordanu Urbonu dar 2002 m. rudenį parengė pirminį projektą būsimai konferencijai, skirtai Bazilionų vidurinės mokyklos, kurią įkūrė vienuoliai bazilijonai, 230 metų jubiliejui.

Gruodžio 10 d. Šiaulių rajono Bazilionų vidurinėje mokykloje susikau-pimo popietėje „Adventas – ramybės ir susimąstymo laikas“ kartu su mokyklos bendruomene dalyvavo sve-

čiai: Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, kancleris kun. Remigijus Čekavičius, Vilniaus Švč. Trejybės bažnyčios klebonas kun. Pavlo Jachimec *OSBM*, Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie LRV generalinis direktorius Antanas Petrauskas, Šiaulių vyskupijos Katechetikos centro vadovė Daiva Špinkuvienė, Šiaulių r. savivaldybės Švietimo ir sporto skyriaus vedėjas Gintautas Sinickas ir šio skyriaus vyresnioji specialistė Rasa Punevičienė bei Vilniaus universiteto RSTC dr. Aldona Vasiliauskienė. Iš-klausius subtilią muzikinę – poetinę kompoziciją, apie Advento – kiekvieno susimąstymo ir sielos apšaly-mo būtinybę kalbėjo JE vyskupas E. Bartulis, linkėdamas kiekvienam tin-kamai parengti ir savo širdis Kristaus užgimimui.

Šv. Juozapato bazilijonų ordino atstovas kun. Pavlo Jachimec *OSBM* džiaugėsi pirmą kartą galėdamas stebėti, tokį prasmingą mokinių ir pedagogų sambūrį advento laiku – tokių tradicijų Rytų apeigų katalikai neturi. Tad dėkojo už pakvietimą bei galimybę dalyvauti ir pasisemti dvasinių turtų, tikėdamasis, kad tie užsimezge ryšiai nenutrūks ir apie Bazilionų mokyklos

įkūrėjus, vienuolius bazilijonus žinios vis plėsis.

Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie LRV generalinis direktorius A. Petrauskas prisiminė, kad šioje mokykloje yra lankęsis prieš 40 metų. Kalbėjo apie tautas gyvenančias Lietuvoje, kur jie, suradę antrąją tėvynę, savo įvairiapuse veikla gražiai įsipina į jos gyvenimą, praplečiančią Lietuvos istoriją, skatino Bazilionų mokyklos bendruomenės tolesniam bendravimui su vienuoliais bazilijonais bei Ukrainos mokyklomis, apie galimas sąlygas šiam bendravimui. Pasa-kojo apie Ukrainoje veikiančias lietuvių sekmadienines mokyklas. Generalinis direktorius mokyklos bibliotekai padovanojo retų vertingų knygų.

Dr. A. Vasiliauskienė džiaugėsi advento susikaupimo popiete, linkėjo visam kolektyvui skleisti dvasinį gėrį, kad jo spinduliai plistų po visą Lietuvą.

Šventinį advento popietės susikau-pimą pakeitė pedagogų bei svečių pasitarimas prie kavos ar arbatos puodelio, kalbėta apie būsimąją Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinui skirtą konferenciją. Generalinis direktorius A. Petrauskas kalbėjo apie tarp Lietuvos ir Ukrainos sudarytas sutartis ir naujas galimybes glaudesniam bendradarbia-vimui: pasikeitimui moksline informa-cija, sąlygas moksliniams bei kultūri-niams ryšiams. Ragino parengti nu-matytos veiklos projektus, kvietė ap-silankyti Tautinių mažumų ir išeivijos departamente prie LRV. Pasitarimo dalyviai susipažino su būsimos tarp-tautinės mokslinės – praktinės kon-ferencijos programos projektu, buvo iš-diskutuotos temos. Dr. A. Vasiliaus-kienė papasakojo išpūdžius iš paskuti-nės kelionės į Ukrainą.

Advento popietė Bazilionų viduri-nėje mokykloje – prasmingas akcentas katalikų ir ukrainiečių, ir lietuvių dva-siniame gyvenime.

2003 m. gegužės 28 d. Šiauliuose bei Bazilionuose buvo aptarti moks-liniai bei techniniai konferencijos „Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinas: švietėjiš-

Šv. Juozapato šventė Švč. Trejybės bažnyčioje Vilniuje. Ukrainiečių svečiai - Bazilionų vidurinės mokyklos mokiniai, vysk. J. Tunaitis, prel. R. Grušas ir kiti.

ka veikla“ aspektai. Kun. t. Pavlo Jachimec *OSBM*, dr. Aldona Vasiliauskienė ir Bazilionų vidurinės mokyklos direktorius Rimantas Gorys šiais klausimais susitiko su Šiaulių rajono vicemere Rima Baškiene, Šiaulių universiteto rektoriumi prof. habil. dr. Vincu Lauručiu, prorektoriumi prof. habil. dr. Donatu Jurgaičiu, Menų fakulteto prof. habil. dr. Vyteniu Rimkumi, Kvalifikacijos instituto vadove dr. doc. Lidija Ušeckiene bei vyr. metodininke Birute Zemickiene. Lankymaisi Bazilijonuose sulaukė gražaus atsako – revizitų Vilniuje.

Vilniaus Švč. Trejybės bažnyčioje, aptarnaujančioje ukrainiečius – Graikų apeigų katalikus, be pagrindinių švenčių katalikams, itin svarbios dar dvi: Švenčiausios Trejybės šventė - tituliniai atlydai ir Šv. Juozapato šventė. Ivanas Kuncevičius (1580–1623) 1604 m. atvykęs į Vilnių, tapęs vienuoliu pasivadino Juozapatu. Jis – bazilijonų ordino kūrimo iniciatorius, Vilniuje dirbo iki 1617 m., vėliau buvo paskirtas Polocko vyskupu pagalbininku (mirus arkivyskupiui Gedeonui Brolnickiui (1601-1618), perėmė jo pareigas) ir 1623 m. mirė žiauriai nukankintas. 1867 m. birželio mėn. 29 d. paskelbtą šventuoju. Vilniaus bazilijonai įamžino jo atminimą savo pavadinime: Šv. Juozapato Bazilijonų ordino vienuolynas.

Minėtų švenčių pamaldose dalyvauja ir lietuvių. Į jas atvyksta ir Bazilionų vidurinės mokyklos kolektyvo atstovai: mokytojai, mokiniai. 2002 m. lapkričio 10 d., minint Šventąjį Juozapatą, Šv. Mišias aukojo iš Ukrainos atvykęs kun. Vasilijus Zinko *OSBM*, kun. Pavlo Jachimec *OSBM*, dalyvaujant Vilniaus vyskupiui Juozui Tunaičiui ir Vilniaus Šventojo Juozapo kunigų seminarijos rektoriui kun. Gintarui Grušui. Šv. Mišiose giedojo iš Vingazovo (Lenkija) atvykęs ukrainiečių Rytų apeigų katalikų choras „Spohad“ (Atsiminimas), po pamaldų surengęs koncertą. Pamoksle apie Šv. Juozapato gyvenimo prasmę – teisybę - kalbėjo kun. Vasilijus Zinko *OSBM*, akcentuodamas tris gyvenimo kelius: teisybės ieškojimą, teisybės skelbimą ir kankinio mirtį už teisybę. Šv. Mišių metu brolis Natanailas Šturmak *OSBM* priėmė Amžinuosius įžadus. Tai neeilinis įvykis ordino gyvenime, kuriame tėra virš 600 narių, istorijoje. Ne-

eilinis dar ir todėl, kad sutapo su Švč. Mergelės Marijos Aušros vartų atlydų pradžia. Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos seminaristą brolių Natanailą, pašventusį gyvenimą Dievo ir žmonių tarnystei sveikino dvasininkai, parapijiečiai, Bazilionų vidurinės mokyklos direktorius Rimantas Gorys, dr. Aldona Vasiliauskienė, ukrainiečiai.

Bazilijonų vidurinės mokyklos kolektyvo atstovai į Švč. Trejybės bažnyčią atvyko ir 2003 m. birželio 8 d. – meldėsi titulinuose Švč. Trejybės atlyduose, stebėjo prieš šv. Mišias šventinamą iš Lenkijos episkopato kanceliarijos padovanotą tabernakulį, Pirmosios Šventos Komunijos apeigas. Šv. Mišias aukojo kun. t. Vasilijus Zinko *OSBM* (specialiai šiai šventei atvykęs iš Ukrainos), kleb. t. Pavlo Jachimec *OSBM*, kun. Ivanas Daukšis. Šv. Mišiose dalyvavo Vilniaus arkivyskupijos kurijos kancleris mons. Edvardas Rydzikas. Pamokslą sakė t. Vasilijus Zinko *OSBM*. Pamokslininkas kalbėjo apie misteriją, kaip paslaptis, kurių negalima suprasti. Tai įsikūnijimas – Viešpaties tapsmas žmogumi; kita misterija – Švenčiausioji Trejybė. Misterija labai praktiška mūsų gyvenime. Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveiklą. Švč. Trejybės pavyzdys – šeima. Žmogus negali būti vienas – Dievas Adomui sukūrė Ievą – ir tai šeimos sukūrimo išraiška. Dievas pažįsta save ir ta mintis tapo kūnu – sūnumi. Meilė tarp Dievo ir sūnaus yra tokia stipri, kad gimsta Šventoji Dvasia. Šeima

nedalijama – amžina. Jei nėra šeimoje meilės, tai negali būti nei tėvynės meilės, nei patriotizmo... Švč. Trejybės šventė verčia apie tai susimąstyti.

Po pamaldų minėtose šventėse Bazilionų vidurinės mokyklos mokiniai atliko keletą giesmių, kurios buvo suktos gausiais aploclimentais. Parapijiečiai bei svečiai maloniai klausė ir ukrainiečių choro bei instrumentalistų atliekamų kūrinių.

Be Bazilionų vidurinės mokyklos atstovų ukrainiečių graikų apeigų katalikų atlyduose dalyvauja nemažai lietuvių, besidominčių Ukrainos istorija, ukrainiečių bendruomene Lietuvoje, jų religiniu gyvenimu. Keletą paminėsime, tai Julius Ratkus (Lietuvos Respublikos Vyriausybės patarėjas religijų klausimais), Jonas Endriukaitis (Vilniaus apskrities Švietimo tarybos pirmininkas), Alfredas Guščius (žurnalistas ir literatūrologas), Juozas Sabolius (LTV režisierius), Gediminas Zemlickas („Mokslo Lietuva“ redaktorius), dr. Rita Šerpytytė (VU RTSC vedėja), dr. Aldona Kačerauskienė (žurnalistė), Danguolė Grigolovičienė (Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie LRV skyriaus vedėja), dr. Aldona Vasiliauskienė (istorikė, VU RSTC) bei kiti.

Po šv. Mišių susirinkusieji į vienuolyną stenduose galėjo paskaityti Mokslo Lietuvoje išspausdintus straipsnius apie lietuvių bei ukrainie-

(nukelta į 6 psl.)

Švč. Trejybės bažnyčios klebonas t. Pavlo Jachimec *OSBM* su Pirmąją Šv. Komuniją priėmusia Kristina Šertvytyte ir jos šeima. Šalia Kristinos s. Anna.

Gegužės šiokiadieniai

Pirmajai Armėnijos Respublikai – 85 metai

Armėnams gegužė turtinga atmintinomis dienomis.

Pirmoji data siekia 451 m., kuomet gegužės 9 d. Avararairo mūšyje su persais armėnai apgynė savo krikščionišką tikėjimą, kartu ir savo unikalią kultūrą.

Praėjus beveik pusantro tūkstančio metų, 1918 m. antrojoje gegužės dekaadoje iš karto trijuose - Sardarapato, Aparano, Karakiliso – mūšiuose nugalėjusi puolančių turkų

kariuomenę, Armėnija išgelbėjo savo Rytines teritorijas nuo Vakarinių likimo – nuo genocido ir pilno nuniokojimo.

Yra ir kitos atmintinos datos gegužės mėnesį, kitos pergalės, tačiau būtent 1918 m. gegužės pergalių dėka Armėnija galėjo 67 tūkst. kv. m. teritorijoje (vienoje penktojoje savo istorinės teritorijos dalyje) paskelbti savo Nepriklausomybę.

Gegužės 28 d. šio įvykio 85-ųjų metinių proga, Lietuvos armėnai susirinko Šiauliuose, Kryžių kalne prie Chačkaro (akmeninio kryžiaus). Iškilmės prasidėjo malda ir specialiai į šį renginį pakviesto Rygos armėnų cerkvės šventiko tėvo Markoso kalba. Kiti kalbėjusieji taip pat akcentavo pirmosios Armėnijos Respublikos lemtingą istorinę reikšmę. Ji gimė sunkiomis sąlygomis. Šalis, nualinta ketverių metų karo, kurios gyventojų tarpe beveik pusę sudarė pabėgėliai iš Vakarų Armėnijos, apsupta priešų, sugebėjo per nepilnus trejus Nepriklausomybės metus daug nuveikti. Nors ši šalis buvo Turkijos ir Tarybų Rusijos sunaikinta, ne-

gęstanti svajonė apie Nepriklausomos valstybės atkūrimą, perduota armėnų ateities kartoms, išliko. Ją ir įkūnija šiandieninė Armėnijos Respublika.

Lietuvos armėnų sąjunga

Lietuvos armėnams gegužė turtinga ir savomis atmintinomis datomis. O šiais metais šiame „kalendoriuje“ atsirado ir naujos šventinės dienos.

Gegužės 21 d. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijoje oficialiai įregistruota nauja armėnų visuomeninė organizacija – Lietuvos armėnų sąjunga.

Sąjungos steigėjais tapo trys stambiausios armėnų bendruomenės – Lietuvos armėnų bendrija, Kauno armėnų bendrija ir Šiaulių armėnų bendrija. Sąjunga atvira ir kitoms armėnų bendrijoms, jeigu jos, kaip reikalauja įstatai, veikia vienerius metus ir ši veikla atitinka Sąjungos tikslus bei uždavinius.

Sąjungos struktūra paprasta. Vadovaujantis organas - Taryba, į kurią kiekviena bendruomenė deleguoja po tris atstovus. Taryba renka prezidentą. Pirmajame Tarybos posėdyje, vykusiame po šventinių renginių, skirtų pirmosios Armėnijos Respublikos 85-osioms metinėms Šiauliuose, Sąjungos prezidentu buvo išrinktas Araiķ Tunian, Lietuvos armėnų bendrijos pirmininkas.

Bendrijos, Sąjungos narės, dirba savarankiškai. Sąjunga siekia apjungti visą šalies armėnų bendruomenę, rengiant bendrą visos bendruomenės veiklos strategiją Lietuvoje ir ją įgyvendinant. Pirmas didelis renginys, kurį organizuoja Sąjunga šiais metais, bus įzy-

maus kompozitoriaus Aramo Chačaturiano jubiliejinis koncertas, skirtas 100-osioms gimimo metinėms paminėti. Koncerte, kuris įvyks spalio 15 d. Kongresų rūmuose, dalyvaus Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras, vadovaujamas G.Rinkevičiaus, įvairių šalių menininkai bei atlikėjai, aišku - tame tarpe ir iš Armėnijos.

Jaunimo organizacija

Gegužė savo gimtadienį švęs ir Lietuvos armėnų jaunimo organizacija.

Lietuvos armėnų sąjungos įstatai leidžia kurti jaunimo organizaciją. Gegužės 24 d. armėnų tautybės aukštųjų mokyklų studentai, vyresniųjų klasių moksleiviai, dalyvaujant Sąjungos Tarybos nariams, susirinko į steigiamąjį susirinkimą. Buvo aptarti organizacijos uždaviniai, numatytos pagrindinės įstatų nuostatos. Organizacijos centru pasirinktas Kaunas, kuriame gyvena gausus armėnų studentų būrys.

Lietuvos armėnų jaunimo organizacija turi didelę perspektyvą veiklai vystyti. Jauni žmonės, gimę Lietuvoje, mokantys armėnų ir lietuvių kalbas, nuo vaikystės natūraliai integravęsi į lietuvišką visuomeninį bei kultūrinį gyvenimą, kartu nepraradę ryšių su tautine kultūra, artimiausioje ateityje formuos Lietuvos armėnų bendruomenės įvaizdį. Manau, jog tai ypač aktualu dabartiniu metu, kuomet Lietuva integruojasi į Europos Sąjungą, kuomet stiprėja įvairiapusiai Lietuvos ir Armėnijos santykiai.

Vahagn GRIGORIAN

(atkelta iš 5 psl.)

čių mokslinius ryšius, vykusias konferencijas, ukrainiečių bendruomenės bei Šv. Bazilijaus Didžiojo ordino istorijos fragmentus.

Prie arbatos puodelio kalbėta apie Bazilionų vidurinės mokyklos ir vienuolių bazilionų tolesnes bendradarbiavimo perspektyvas, diskutuota dėl 2003 m. rugsėjo 18-21 d. vyksiančios konferencijos.

Bazilionų vidurinės mokyklos mokinių bei mokytojų dalyvavimas Šv. Juozapato bei Švč. Trejybės šven-

tėse, ekskursijos po Vilniaus senamiestį ir Arkikatedros požemius, ukrainiečių choro koncertas, ukrainietiškas maistas ir nuoširdus bendravimas praplėtė lietuvių mokslines, kultūrinės bei religijos istorijos žinias. Bažnytinė šventė gražiai sujungė lietuvių ir ukrainiečių dvasinius, mokslinius bei kultūrinius ryšius, sudarė galimybę toliau juos plėsti, nagrinėjant Lietuvos bei Ukrainos bažnyčios istoriją, plačiai išiliejančią ir papildančią į abiejų valstybių istoriją.

Švč. Trejybės parapija ir tėvai bazilionai itin dėkingi Cingų labdaros fondui (fondo pirmininkas Jonas Endriukaitis) bei Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie LRV generaliniam direktoriui Antanui Petrauskui finansiškai parėmusiam Bazilionų vidurinės mokyklos atstovų dalyvavimą Šv. Juozapato šventėje 2002 m. lapkrityje.

Dr. Aldona VASILIAUSKIENĖ
(Vilniaus universitetas Religijos studijų ir tyrimo centras)

Seminaras „Bizantijos kultūrinis palikimas”

Graikų bendruomenė Lietuvoje „Pontos”, siekdama plačiau supažindinti mūsų šalies visuomenę su Bizantijos istorija, kultūra, atskleisti jos įtaką šiuolaikinei kultūrai, bei visuomeninei raidai, 2003 m. gegužės 29 d. Tautinių bendriųjų namuose organizavo seminarą „Bizantijos kultūrinis palikimas”.

Pradėdamas seminarą, jo moderatorius, Graikų bendruomenė Lietuvoje „Pontos” pirmininkas Georgios Macukatovas, pabrėžė, kad šis renginys - pirmoji bendruomenės projekto, skirto Bizantijos kultūriniam palikimui nagrinėti, dalis. Ateityje planuojama organizuoti tarptautinę konferenciją, kurioje dalyvauti bus kviečiami įvairių Europos valstybių mokslininkai.

Seminaro dalyviai susidomėję klausėsi Lietuvos Respublikos Seimo Žmogaus teisių komiteto pirmininko Gedimino Dalinkevičiaus, Seimo Europos reikalų komiteto pirmininko pavaduotojo Egidijaus Vareikio, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentu generalinio direktoriaus pavaduotojo Stanislav Vidtmann, Europos komisijos Lietuvoje vadybininko Wolfgang Koeth, mokslininkų - profesorės iš Rumunijos Adriana Botez, VU Religijos studijų ir tyrimų centro vyr.

mokslo darbuotojos dr. Aldonos Vasiliauskienės, Budapešto universiteto doktorantės Simonos Makselienės, įvairių šalies tautinių bendriųjų atstovų – Pavel Savčenko, Olgos Kiričenko, Georgij Malkovskij ir kitų pranešimų.

Seminare dalyvavo ir kalbėjo Vilniaus Konstantino-Michailovskio cerkvės šventikas tėvas Viačeslavas.

Pažymėtina, kad seminaro darbe aktyviai dalyvavo graikų bendruomenės atstovai. Graikų bendruomenės Lietuvoje „Pontos” tarybos narė, teatro ir etikos mokytoja Raisa Melnikova savo pranešime apžvelgė Bizantijos kultūros ištakas, Lietuvos graikų jaunimo draugijos „Argo” narė, Vilniaus Juventos gimnazijos moksleivė Liudmila Tašlanova pateikė šiuolaikinio jaunimo sampratą apie Bizantijos kultūros palikimą, Lietuvos graikų visuomeninių organizacijų asociacijos prezidentas Georgios Macukatovas analizavo Bizantijos istorijos ištakas.

Seminaro dalyviai turėjo galimybę susipažinti su iliustracijų, atspindinčių senosios Bizantijos architektūrą, paroda.

Georgios MACUKATOVAS
Lietuvos graikų visuomeninių organizacijų asociacijos prezidentas

Seminaro „Bizantijos kultūrinis palikimas” dalyviai. Nuotraukoje: iš kairės šventikas tėvas Viačeslavas, Lietuvos Respublikos seimo Žmogaus teisių komiteto pirmininkas G. Dalinkevičius, Lietuvos graikų visuomeninių organizacijų asociacijos prezidentas G. Macukatovas, Europos komisijos Lietuvoje vadybininkas Wolfgang Koeth, Seimo Europos reikalų komiteto pirmininko pavaduotojas Egidijus Vareikis.

Susipažinkime – nauja ukrainiečių organizacija

2002 m. gruodžio 19 d. Klaipėdos savivaldybėje įregistruotas ukrainiečių kultūros ir švietimo centras „Rodyna” („Šeima”). Centras apjungė tėvus, kurių vaikai lanko ukrainiečių sekmadieninę mokyklą, veikiančią prie Klaipėdos Pajūrio vidurinės mokyklos.

Organizacijos įstatuose numatyta įvairiapusė veikla. Centras siekia išsaugoti ir puoselėti ukrainiečių kalbą Lietuvos ukrainiečių tarpe, išmokyti jos savo vaikus, perduoti jaunimui ukrainiečių papročius, tradicijas. Savo veikloje numato tyrinėti bei propaguoti Ukrainos ir Lietuvos istorinius ir kultūrinius ryšius, stiprinti bendradarbiavimą tarp šių valstybių kūrybinių sąjungų, visuomeninių organizacijų.

Nors centras oficialiai įregistruotas 2002 m., tačiau sekmadieninė mokykla savo veiklą pradėjo dar 1991 m. Šiuo metu mokyklą lanko 26 įvairaus amžiaus moksleiviai iš visų Klaipėdos miesto rajonų. Užsiėmimus mokykloje veda mokytoja Nadiežda Lukina, turinti didelę pedagoginio darbo patirtį. Mokykla jau sukūrė savo tradicijas, padedančias moksleiviams atskleisti avo sugebėjimus.

Sekmadieninės mokyklos moksleiviai kartu su tėvais švenčia tautines šventes, mokslo metų pradžioje ir pabaigoje vyksta į turistinius žygius. Ateityje planuojama suburti ukrainiečių sekmadieninės mokyklos moksleivių tautinių dainų ir šokių ansamblį.

2003 m. gegužę mokyklos moksleiviai aktyviai dalyvavo Tautinių bendriųjų namų organizuotame konkurse „Mano Europa”.

Leonid CIBULSKIJ
Ukrainiečių kultūros ir švietimo centro „Rodyna” pirmininkas

Ryškiausi valstybingumo istorijos puslapiai

Azerbaidžano valstybės ir valstybingumo istorijoje XX amžius užima ypatingą vietą. Šiame pilname istorinių permainų, praradimų ir atradimų, spaudos ir atgimimo amžiuje azerbaidžaniečių tauta du kartus į pasaulį prabilo tikroju savo balsu. Pirmą kartą tai įvyko lygiai prieš 85 metus, kai 1918 m. gegužės 28 d. Tiflise Azerbaidžano Nacionalinė Taryba paskelbė Azerbaidžano Respublikos Nepriklausomybės Akta. Antrasis šio Akto punktas skelbia: „Nepriklausomo Azerbaidžano politinė santvarka yra demokratinė respublika“. Yra daug motyvų teigti, kad Azerbaidžano Nepriklausomybės paskelbimas ir Azerbaidžano Demokratinės Respublikos įkūrimas yra vienas iš ryškiausių mūsų etninės Tėvynės valstybingumo metraščio puslapių, svarbiausių etapų azerbaidžaniečių tautos visuomeninės politinės minties istorijoje, aukščiausias jų pasiekimas XX amžiuje. Drąsiai teigiame, kad daugelio iš dabartinio, prieš 12 metų atkurto nepriklausomo Azerbaidžano demokratinės tradicijų, tautinės ideologijos, pagrindinių užsienio politikos koncepcijų svarbiausias šaltinis yra 1918–1920 metais gyvavusios Azerbaidžano Demokratinės Respublikos istorija.

Šių metų gegužės 28 d. Tautinių bendrijų namuose Vilniuje Lietuvos azerbaidžaniečių bendrija organizavo

jubiliejinį 85-ųjų Azerbaidžano nepriklausomybės metinių minėjimą. Be Lietuvos azerbaidžaniečių, minėjime dalyvavo įvairių šalies tautinių bendrijų lyderiai, azerbaidžaniečių literatūros ir kultūros bičiuliai, dvasininkai, žiniasklaidos atstovai, menininkai ir kiti. Renginyje taip pat dalyvavo ir kalbėjo LR Seimo žmogaus teisių komiteto pirmininkas Gediminas Dalinkevičius, Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie LRV generalinis direktorius Antanas Petrauskas, Vilniaus totorių bendruomenės pirmininkas Adomas Asanavičius, Vilniaus kolegijos dėstytojas Vladimiras Gražulis ir kiti. Paminėti šią istorinę datą buvo atvykę ir Turkijos Respublikos ambasadorius Lietuvoje Ali Nazym Belger, šios ambasados antrasis sekretorius Kemal Kaigysyz, Kazachstano Respublikos ambasados Lietuvoje konsulinio skyriaus vedėjas Aubekov, LR URM Vidurinės Azijos ir Pietų Kaukazo valstybių departamento direktorė Valentina Klimišinaitė, LR Seimo narys Artūras Melianas, Tautinių mažumų ir išeivijos departamento generalinio direktoriaus pavaduotojas Stanislav Vidtmann, kiti atsakingi departamento darbuotojai bei Tautinių bendrijų tarybos pirmininkas Ruslan Arutiunian, Tarybos koordinatorius Imantas Melianas. Dalyvauti šiame minėjime ir pasveikinti Lietu-

vos azerbaidžaniečių bei Azerbaidžano draugų Lietuvoje iš Baku buvo atvykę Azerbaidžano valstybinio komiteto darbui su išeivija departamento direktorius Dejanat Abdulajev ir atsakingas šio komiteto darbuotojas Kjavuz Kasymov, kurie šiltai pasveikino minėjimo dalyvius ir Lietuvos azerbaidžaniečių bendrijai įteikė leidinius apie Azerbaidžaną, valstybinę atributiką ir kitas dovanas. Šventėje taip pat širdingus žodžius ištare dailininkas, daugelio tapybos ir mažosios grafikos darbų Azerbaidžano tematika autorius Alfonsas Čepauskas, Lietuvos estų bendrijos pirmininkė Liia Urman, Lietuvos gudų visuomeninių organizacijų susivienijimo prezidentas Leonidas Muraška. Jausmingus sveikinimo žodžius ištare ir katalikų kunigas Gintaras Petronis. O minėjime dalyvavęs azerbaidžaniečių literatūros vertėjas, žinomas poetas Jonas Jakštas Lietuvos azerbaidžaniečius pasveikino specialiai šiai sukakčiai sukurtais eilėmis, kuriose savo poetinius jausmus autorius išreiškia tradicinės Rytų poezijos lyrinės formos – gazelės posmais. Be to, poetas su dalyviais pasidalino prisiminimais apie savo apsilankymą Azerbaidžane ir skaitė savo vertimus iš azerbaidžaniečių poezijos. Renginyje dalyvavęs žurnalistas ir LRT diktoriaus Juozas Šalkauskas skaitė azerbaidžaniečių literatūros klasiko Samedo Vurguno eilėraščius, kuriuos išvertė Jonas Jakštas. Meninėje renginio dalyje įdomiai pasirodė Kauno Tminko vidurinės mokyklos moksleiviai, broliai ir sesuo Chalilovai. Jie atliko azerbaidžaniečių liaudies šokius, skaitė azerbaidžaniečių autorių literatūrinius kūrinius. O buvęs Baku konservatorijos absolventas, šiuo metu Vilniaus Santaros mokyklos muzikos mokytojas Mark Levašvili atliko įvairias muzikines interpretacijas azerbaidžaniečių kompozitorių kūrinių ir liaudies muzikos mugam motyvais.

Po oficialiosios jubiliejinio minėjimo dalies dalyviai ir svečiai buvo pakviesti prie šventinio stalo, padengto nacionaliniais azerbaidžaniečių patiekalais.

Mahiras GAMZAJEVAS
Lietuvos azerbaidžaniečių
draugijos pirmininkas

Minėjimo dalyviai. Nuotraukoje pirmas iš iš kairės – Azerbaidžano Valstybinio komiteto darbui su išeivija departamento direktorius Dejanat Abdulajev

Tautinės mažumos pilietinėje visuomenėje

2003 m. birželio 19 d. Vilniuje, Lietuvos Respublikos Seimo Konstitucijos salėje įvyko tarptautinė konferencija „Tautinės mažumos pilietinės visuomenės formavimosi etape“. Tai Tautinių bendrijų namų vykdomo projekto „Tautinės mažumos pilietinėje visuomenėje“, kurį remia Kanados Baltijos Socialinės Integracijos Fondas bei Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės baigiamoji dalis.

Į valstybinėmis Estijos, Latvijos, Lietuvos ir Kanados vėliavomis papuoštą Seimo Konstitucijos salę susirinko valstybinių institucijų bei nevyriausybinių organizacijų, dirbančių žmogaus teisių ir tautinių mažumų apsaugos srityse atstovai, mūsų šalies tautinių mažumų visuomeninių organizacijų lyderiai.

Konferencijos tikslas - supažindinti visuomenę su šiandienine Baltijos šalyse gyvenančių tautinių bendruomenių padėtimi, jų teisiniu statusu, galimybėmis visapusiškai dalyvauti šalies ekonominiame, kultūriniame, socialiniame ir politiniame gyvenime, išsaugant savo tautinį tapatumą, apžvelgti tautinių mažumų visuomeninių organizacijų raidą, bei veiklos perspektyvas vystantis demokratijos procesams bei formuojantis atvirai pilietinei visuomenei.

„Pilietinė visuomenė, kurios neatšiejama dalis – tautinės bendrijos, yra šiuolaikinės visuomenės pamatas, todėl jos kūrimas gyvybiškai svarbus stiprinant demokratiją tiek Baltijos šalyse, tiek būsimojoje vieningoje Europoje. Tikiuosi, kad konferencijos metu išsakytos mintys ir pasiūlymai padės aktyvinti Estijos, Latvijos ir Lietuvos tautinių bendrijų veiklą, gerinti jų ir valstybinių institucijų bendradarbiavimą, skatins demokratijos plėtojimą ir atviros pilietinės visuomenės kūrimą“, - pabrėžė Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas Algirdas Brazauskas savo atsiųstame sveikiniame konferencijos dalyviams.

Lietuvos Respublikos Seimo Žmogaus teisių komiteto pirmininkas Gediminas Dalinkevičius, sveikindamas konferencijos dalyvius, akcentavo dialogo tarp įvairių tautinių bendruomenių, valstybinių ir nevyriausybinių ins-

Konferencijos „Tautinės mažumos pilietinės visuomenės formavimosi etape“ metu Lietuvos Respublikos Seimo konstitucijos salėje

titucijų svarbą formuojant atvirą šiuolaikišką visuomenę.

Konferencijos dalyvius sveikino ir pranešimą „Tautinių mažumų teisių apsauga: Lietuvos patirtis“ skaitė Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinis direktorius Antanas Petrauskas.

Apie Estijos valstybės patirtį kuriant daugiakultūrinę pilietinę visuomenę kalbėjo Estijos tautybių ministro patarėjas Ališer Velman. Latvijos ministro ypatingiems pavedimams dėl visuomenės integracijos Sekretoriato Tautinių mažumų reikalų departamento direktorė Irina Vinnik supažindino su Latvijos tautinių mažumų problemomis ir perspektyvomis. Ruslan Arutiunian, Tautinių bendrijų tarybos pirmininkas, savo pranešime analizavo Lietuvos įstatyminę bazę ir jos poveikį tautinių bendrijų veiklai. Tautinių mažumų partijų formavimosi procesą šiuolaikinės Lietuvos politikos kontekste nagrinėjo Monika Frėjutė, Socialinių tyrimų instituto Etnosociologijos skyriaus jauniausioji mokslinė darbuotoja. Apie tautinių bendrijų vaidmenį tarpvalstybinių santykių ištakose kalbėjo Mahiras Gamzajevs, Lietuvos azerbaidžaniečių draugijos pirmininkas. Lietuvos etninės žurnalistikos kolegijos valdybos narys Vitalijus Karakorskis, analizavo visuomenės informacijos priemonių tautinėms mažumoms darbą

formuojant pilietinę visuomenę. Priklaušymas bendrybėms ir tapatumas kaip pilietinės visuomenės Lietuvoje formavimosi veiksniai – tai Tautinių bendrijų tarybos koordinatoriaus Imanto Meliano pranešimo tema. Svečias iš Latvijos, I.Kozakevič vardo tautinių kultūrų bendrijų asociacijos pirmininkas dr. Raffi Karadžanian supažindino konferencijos dalyvius su šios organizacijos penkiolikos veiklos metų patirtimi formuojant atvirą pilietinę visuomenę. Tatjana Michniova, Lietuvos rusų visuomeninių organizacijų koordinacinės tarybos pirmininkė, nagrinėjo Lietuvos rusų diasporos vystymosi tendencijas. Apie Rusų kultūros centro, kaip visuomeninės organizacijos, patirtį vedant kultūrų dialogą kalbėjo dr. Jelena Konickaja, Vilniaus universiteto filologijos katedros docentė, Rusų kultūros centro direktorė. Ukrainiečių veiklos atspindžius Lietuvos periodikoje analizavo Vilniaus universiteto Religijos studijų centro vyr. mokslo darbuotoja dr. Aldona Vasiliauskienė. Estijos tautinių mažumų asociacijos pirmininkas Jak Prozes ir šios asociacijos biuro vadovas Timur Seifulin supažindino su Estijos tautinių mažumų organizacijų veikla bei šiandieninėmis problemomis.

Renginio organizatorius – Tautinių bendrijų namai, planuoja konferencijos medžiagą išleisti atskiru leidiniu.

Europa – tai mes

Tautinių bendrijų namai, remiant Europos Komisijos delegacijos informacijos centrui Lietuvoje, organizavo Lietuvos sekmadieninių mokyklų mokinių konkursą „Mano Europa”.

2003 m. gegužės 3 d. Lietuvos Respublikos Seimo konferencijų salėje vos sutilpo tautinių mažumų sekmadieninių mokyklų moksleiviai, tėvai, mokytojai. Jie susirinko į konkursą „Mano Europa”, kurį organizavo Tautinių bendrijų namai, remiant Europos Komisijos delegacijos informacijos centrui Lietuvoje. Konkurso tikslas – paskatinti šalies tautinių mažumų sekmadieninių mokyklų mokinius, jų pedagogus plačiau domėtis Europos Sąjunga, jos istorija bei šiandienine veikla.

Konkurso dalyviai - keturiolika tautinių bendrijų sekmadieninių mokyklų: Akmenės latvių draugijos „Sakta”, Alytaus jaunimo centro, estų, Kauno armėnų, karaimų, Keturiasdešimties totorių kaimo, graikų bendruomenės „Pontos”, Jonavos ukrainiečių, Klaipėdos ukrainiečių švietimo ir kultūros centro „Rodyna”, Vilniaus krašto Lietuvos totorių, Vilniaus rusų, Vilniaus ukrainiečių sekmadieninės mokyklos, Vilniaus armėnų ir Kauno lenkų šeštadieninės mokyklos.

Konkursas „Mano Europa” vyko keliais etapais: mokiniai piešė piešinius, rengė teatralizuotus Europos Sąjungos valstybių pristatymus, dalyvavo žinių apie Europos Sąjungą konkurse, sprendė kryžiažodį apie Europos Sąjungos valstybių

narių ir kandidačių sostines, turėjo teisingai nuspalvinti Europos Sąjungos šalių vėliavas.

Seimo rūmuose buvo eksponuojami konkurso dalyvių piešiniai. Piešiniuose buvo iliustruoti Europos Sąjungos valstybių istoriniai įvykiai, įvairių šalių tradicijos, papročiai ir pasakų herojai, piešti meno ir architektūros paminklai.

Konkurso dalyvius sveikino Lietuvos Respublikos Seimo Žmogaus

teisių komiteto pirmininkas Gediminas Dalinkevičius, Europos Komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinis direktorius Petras Auštrevičius, Tautinių mažumų ir išėivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinis direktorius Antanas Petrauskas.

Seimo konferencijų salėje sekmadieninių mokyklų moksleiviai pristatė savo namų darbą, pasakojimą apie vieną iš Europos Sąjungos šalių narę ar kandidatę, dalyvavo žinių konkurse, atliko praktines užduotis – sprendė kryžiažodį, spalvino vėliavas.

Žiuri komisija pripažino, kad geriausiai konkursui „Mano Europa” pasirengė ir jo užduotis atliko Vilniaus rusų sekmadieninė mokykla (direktorė Tatjana Michniova).

Konkursas baigėsi.

Konkurso organizatoriai dėkoja visiems jo dalyviams už nuoširdų, kruopštų darbą ruošiantis konkursui ir aktyvų dalyvavimą.

Kaip vertinate šį konkursą? Į šį klausimą paprašėme atsakyti keletą konkurso dalyvių.

Tatjana MICHNIOVA

Vilniaus rusų sekmadieninės mokyklos direktorė, Lietuvos kultūros fondo pirmininkė.

Kiekvienas vaikas, tur būt, ne kartą girdėjo kaip suaugusieji aptarinėjo Lietuvos norą stoti į Europos Sąjungą, matė televizijos laidas, kuriuose daug ir įvairiai buvo diskutuojama šia tema. Sūnus ne kartą primindavo man, kad suaugusieji visiškai pamiršo tuos, kuriems teks gyventi „Naujoje Europoje”, todėl nesažininga neleisti vaikams dalyvauti referendume dėl stojimo į Europos Sąjungą. Mū-

sų mokyklos vaikai labai apsidžiaugė, kuomet pranešiau jiems apie Tautinių bendrijų namų organizuojamą konkursą „Mano Europa” tautinių bendrijų sekmadieninėms mokykloms.

Dar didesnis noras dalyvauti buvo vaikams sužinojus, kad konkursas vyks Lietuvos Respublikos Seime.

Ruošėmės ilgai ir kruopščiai. Skaitėme ir aptarinėjome knygas, kurias mums padovanojo Europos Komisijos Delegacija Lietuvoje, piešėme piešinius.

Pagal konkurso nuostatus reikėjo paruošti namų darbą - pristatyti vieną Europos Sąjungos šalių narę. Mes pasirinkome Prancūziją. Apsvarstę keletą variantų nutarėme papasakoti kuo mums įdomi šita šalis? Kiekvienas šalį įsivaizduoja savaip, bet yra viena, kas jungia mus visus. Prisimenu dar ankstyvoje vaikystėje mama mums skaitė Šarlio Pero pasakas apie Raudonkepuraiteį ir piktaįjį vilką, Batuotą katiną, vėliau patys skaitėme apie tris mušketininkus ir šaunuįjį d'Artanjaną, susipažinome su Napoleono žygiais, žavėjomės Prancūzijos revoliucijos idėjomis, stebėjomės Eifelio bokšto paprastumu ir graškutumu. Visas konkurso užduotis mūsų komanda, kurioje buvo 9-14 metų amžiaus moksleiviai, atliko greitai.

O po to mūsų laukė siurpizas – ekskursija po Seimo rūmus. Ar teks dar kada nors pabuvoti šiose salėse ir pasėdėti parlamentarų kėdėse, žvilgterėti į Seimo pirmininko ir Prezidento kabinetus! O šventės nuotraukos primins mums šį įvykį.

Leonid CYBULSKIJ

Klaipėdos ukrainiečių kultūros ir švietimo centro „Rodyna” pirmininkas.

Ar turi galimybę kiekvienas Lietu-

vos pilietis pabuvoti šalies širdyje Parlamente? Tur būt, nedvejodami atsakytume - ne. Tačiau Klaipėdos ukrainiečių sekmadieninės mokyklos „Rodyna” moksleiviai šią galimybę turėjo. Ir ne tik jie, iš visų šalies kampečių tą rytą į Vilnių skubėjo autobusai su sekmadieninių mokyklų auklėtiniais. Iš Vilniaus miesto, Klaipėdos ir Kauno, Alytaus ir Jonavos, Keturiasdešimties totorių kaimo ir Akmenės rinkosi vaikai į Tautinių bendrijų namų organizuotą konkursą „Mano Europa”. Mūsų sekmadieninę mokyklą atstovavo: Olia Farbatiuk, Katia Tregub, Artiom, Eduard ir Denis Cybulskij, Jagor Sidorenko, Artūras Aleksandravičius, Sergej Tapor, Ivan Bandeliuk, Liena Kirdeševa. Konkursui komandą ruošė ukrainiečių kalbos mokytoja Nadiežda Lukina.

Mūsų moksleiviai Jagor Sidorenko ir Eduard Cibulskij buvo pripažinti vieni iš geriausių piešinių konkurse. Šventėje linksminosi visi. Nebuvo nei nugalėtojų, nei pralaimėjusių. Moksleiviai turiningai leido laiką bendraudami vieni su kitais, įgijo naujų draugų, kūrė planus ateičiai ir žinoma buvo apdovanoti prizais už dalyvavimą konkurse. Sekantis etapas - ekskursija po Seimo rūmus. Štai ir atsakymas į klausimą ar gali kiekvienas pilietis pabuvoti Seime.

O ar norime būti Europos Sąjungos nariais? Žinomą taip! Štai tokie išpūdžiai po mūsų išvykos į Vilnių.

Dėkojame miesto švietimo skyriaus vedėjai Laimai Numgaudienei už pagalbą, be jos rūpesčio patekti į šią šventę mums būtų buvę daug sunkiau.

Karina FIRKAVIČIŪTĖ

Lietuvos karaimų kultūros bendrijos pirmininkė

2003 m. gegužės 3 d. Karaimų sekmadieninės mokyklos mokiniai dalyvavo Tautinių bendrijų namų organizuotame projekte „Mano Europa”, kuris vyko Lietuvos Respublikos Seimo rūmuose. Čia susirinko virš 20 karaimų kultūrinės bendruomenės atstovų.

Renginiui ruošėmės labai intensyviai ir rimtai. Vaikai kartu su mokytojais ir tėvais studijavo gautą iš Tautinių bendrijų namų gausią ir išsamią literatūrą apie ES, siuvosi kostiu-

mus, daug repetavo. Tą dieną visi buvome labai pakiliuos nuotaikos. Juk ne kiekvienam moksleiviui duota nors kartą gyvenime patekti į Lietuvos Respublikos širdį – Seimą. Kiekviena komanda turėjo pateikti piešinius konkursui, pristatyti namų darbą ir dalyvauti žinių konkurse. Karaimų sekmadieninės mokyklos komanda suvaidino mitą apie Europą. Vienos iš Europos Sąjungos šalių pristatymui pasirinko Prancūziją. Nusprendėme pateikti ne sausą informaciją apie šalį, o prancūziškai padeklamuoti kelis eilėraščius ir padainuoti dainelę, kaip nurodyta konkurso dalyvavimo sąlygose. Piešinių konkursui komanda pristatė 4 piešinius. Mūsų namų darbas, kaip ir reikalavo organizatorių nurodytas reglamentas, truko apie 7 minutes. Sprendžiant iš publikos reakcijos pasirodymas patiko.

Konkurso užduotys su palaikymo komandos pagalba atlikome sparčiai ir teisingai.

Kiekviena projekto užduotis turėjo būti įvertinama, balai susumuojami, o pagal juos išrinktas konkurso nugalėtojas. Kad dalyviams neprailgtų laikas belaukiant konkurso rezultatų buvo organizuota kavos pertraukėlė ir ekskursija po Seimo rūmus. Kiekvienas iš mūsų savo akimis pamatė kabinetus sales, kuriuos ne kartą matė televizijos ekranuose. Norintys galėjo pasėdėti Lietuvo Respublikos Prezidento kėdėje ir prie apvalaus derybų stalo. Ši ekskursija paliko neišdildomus išpūdžius vaikų ir suaugusių širdyse.

Po pertraukos visi sugrįžo į salę. Komandos su nekantrumu laukė rezultatų paskelbimo. Žiuri komisiją pasitikome audringais plojimais. Tikėjome visų užduočių bendro įvertinimo. Bet komisija atskirai įvertino tik piešinių konkursą, taip pat pasigedome komisijos atsakymo ar komandos teisingai atliko konkurso užduotis. Nepriklausomai nuo to ar dalyvavo visose trijose konkurso užduotyse, ar prisilaikė nurodyto reglamento bei konkursinės užduoties efektingumo, visos komandos buvo vienodai apdovanotos vaizdajuostėmis ir jau anksčiau gauta knyga apie ES. Tikimės, kad ateityje organizatoriai realiau vertins komandų pasirodymus, neatšaldys vaikų noro dalyvauti panašiuose ir kitokuose

renginiuose ir neapvils jų lūkesčių savo darbų įvertinime.

Adomas ASANAVIČIUS

Vilniaus totorių bendrijos pirmininkas

Konkurse dalyvavo dvi Lietuvos totorių sekmadieninių mokyklų moksleivių grupės, - tai Vilniaus krašto Lietuvos totorių sekmadieninė mokykla (vadovė Elena Aleksandravičienė) ir Keturiasdešimties totorių kaimo sekmadieninė mokykla (vadovė Fatima chanum).

Vilniaus totorių sekmadieninės mokyklos moksleivių grupė paruošė 6 piešinius, papasakojo apie Europos Sąjungos narę – Graikiją, gerai atsakė į pateiktus klausimus. Ruslanas Jasinis labai gerai papasakojo apie visą istorinį senovės Graikijos gyvenimą, teritorinį šalies žemėlapi, dabartinės Graikijos politinį, ekonominį bei kultūrinį šalies gyvenimą. Jo pasakojimas susilaukė visos auditorijos aistringų plojimų.

Puikiai pasirodė ir Keturiasdešimties totorių kaimo sekmadieninės mokyklos komanda. Ši grupė papasakojo apie Angliją ir atliko anglų kalba dainą, kurios atskirus posmus dainavo paėiliui grupės dalyviai. Šis pasirodymas buvo taip pat labai gerai įvertintas. Geras komandos pasirodymas pareikalavo daug mokyklos vadovės Fatimos chanum pastangų. Dėkojame jai!

Visos dalyvavusios sekmadieninių mokyklų grupės buvo apdovanotos vaizdajuostėmis ir knygomis. Kaip pabrėžė p. Antanas Petrauskas, svarbu ne užimta vieta, o dalyvavimas bei bendravimas.

Noriu priminti, jog toks sekmadieninių mokyklų moksleivių konkursas, kaip sakoma, tik pirmas „blynas”, tačiau tai tik didelio kelio pradžia. Moksleiviai ir mokytojai pamatė vieni kitų gerus pavyzdžius, gal būt, suprato ir savo klaidas, kurias ateityje pasistengs taisyti. Renginyje dalyvavę aukštesniųjų institucijų vadovai mato mai pastebėjo, jog yra būtinas šių mokyklų darbo finansavimas bei visokeriopa parama. Tik tokiu būdu mokytojų ir moksleivių norai bei pastangos gali duoti teigiamų rezultatų.

Kelios konkurso akimirkos pavaizduotos 4 višelio nuotraukose.

*Konkurso svečiai.
Nuotraukoje iš kairės:
Lietuvos Respublikos
Seimo Žmogaus teisių
komiteto pirmininkas
G.Dalinkevičius,
Europos komiteto
generalinis direktorius
P.Auštrevičius, Tautinių
mažumų ir išeivijos
departamento
generalinis direktorius
A.Petrauskas*

*Konkurso
dalyviai*

*Konkurso
dalyviai –
Vilniaus rusų
sekmadieninės
mokyklos
auklėtiniai,
sprendžia
kryžiažodį*

